

DI ANALYSE

Sebastian Kaldahl, Chefkonsulent

skh@di.dk, 72160164

Clara Kirstine Bagge Thorball, Studentermedarbejder

ckbt@di.dk, 33774614

Marie Gørtz, Studentermedarbejder

marg@di.dk, 33773274

AUGUST 2023

Stor usikkerhed om gasforsyningen til vinter

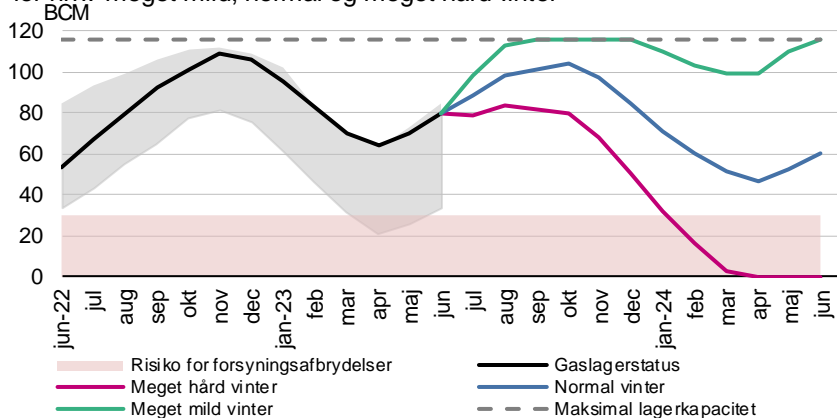
EU's gasforsyning står i forhold til sidste år et mere robust sted med godt fyldte gaslagre, aftaler om leverancer af LNG samt reduceret forbrug. Men vi kan stadig potentielt komme i en situation med mangel på naturgas i 2024, hvis vi går en hård vinter i møde. Værst ser det ud, hvis Rusland lukker for den sidste gas, og efterspørgslen fra Asien samtidig er høj. Så det er fortsat afgørende, at vi sparer på gassen.

Udbudschok i naturgasforsyning

Europa har oplevet et stort udbudschok af naturgas i 2022. Ruslands invasion af Ukraine medførte mindre udbud af naturgas fra Rusland til Europa. På trods af det store fald i udbud af naturgas fra Rusland, lykkedes det Europa at få naturgaslagrene fyldt mere end det historiske gennemsnit sidste vinter.

Risiko for mangel på gas i 2024

Lagerbeholdningen af naturgas for EU-27 landene - tre scenarier for hhv. meget mild, normal og meget hård vinter

Anm.: Lagerbeholdningen er udregnet med afsæt i lagerbeholdningen for 1. juni 2023, for hver måned tillægges netto inflow af gas for hver måned på baggrund af IEA's antagelser fratrukket DI's beregninger af månedens forbrug af gas. Det historiske minimum og maksimum er beregnet for 2013 til 2021 og afbilledet ved den grå bar.
Kilde: IEA, AGSI og DI's beregninger

Største fyldningsgrad i naturgaslagrene i 10 år

Naturgaslagrene havde i februar den største fyldningsgrad sammenlignet med samme måned de seneste 10 år, og fyldningsgraden ligger lige nu på over 90 pct. Den stærke opbygning af gaslagrene giver et godt afsæt til at begrænse risikoen for manglen på gas. Den ekstra opbygning af gaslagrene i forhold til tidligere vintre er dog ikke nødvendigvis nok til at dække det manglende udbud af gas, som EU fik gennem Nord Stream 1. Der er derfor risiko for, at EU kommer til at mangle gas til næste vinter, men det afhænger af en række risikofaktorer på både udbuds- og efterspørgselssiden.

En fyldningsgrad af gaslagrene på under 30 pct. kan medføre forsyningsafbrydelser

Kombinationen af disse risikofaktorer er i analysen illustreret for at anskueliggøre, hvad der især betyder noget for, om vi kommer til at opleve tomme gaslagre næste vinter. Før dette sker, vil vi dog se prisstigninger, som vil dæmpe efterspørgslen og medvirke til, at EU ikke kommer til at stå med helt tomme gaslagre. Det har dog allerede konsekvenser, hvis gaslagrene når under en fyldningsgrad på 30 pct. I det tilfælde bliver det sværere at udvinde gassen fra lagrene, og det kan resultere i gasforsyningsafbrydelser og prisudsving. Så selv uden tomme gaslagre vil en lav fyldningsgrad være meget u hensigtsmæssig, særligt hvis priserne stiger lige så meget som sidste år, og scenarierne skal derved være med til at belyse de risici, EU står overfor til vinter.

Forhold på efterspørgselssiden

Lavere forventet forbrug af naturgas i 2023 end i 2021

På baggrund af gasforbruget siden 2014 har vi fremskrevet scenarier for gasforbruget det næste år.

Den hurtige opbygning af gaslagrene i EU var til dels grundet den fortsat lavere efterspørgsel af naturgas i EU. Efterspørgslen efter naturgas faldt 15 pct. i 2022 i forhold til 2021. Det var til dels grundet en mild vinter og til dels på grund af en adfærdsændring, der også hænger sammen med en reduktionsregulering af gasefterspørgslen på europæisk plan.

Da denne forbrugsregulering fortsat er gældende den kommende vinter, og forbruget af gas i første og andet kvartal af 2023 fortsat har været lavt, antages i vores scenarier et fortsat reduceret forbrug¹ for et givent vejrscenarie. Det gøres ved fremover at fastholde den isolerede effekt af lavere efterspørgsel i 2022, når der renses for vejret. Vores to ydre scenarier skal ses som repræsentative estimater for gaslagrene for en hhv. meget mild og en meget hård vinter. Vintre som i gennemsnit ses hvert 20. år.

Spændet i vores forecast er markant større end spændet i den historiske maksimale og minimale fyldningsgrad. Det skal ses i lyset af, at udbuddet i beregninger antages ikke at kunne tilpasse sig. I det følgende afsnit gennemgås antagelserne om udbuddet.

Forhold på udbudssiden

De største udefrakommende risikofaktorer, som kan påvirke udbuddet af naturgas, tegnes op som værende stigende efterspørgsel fra Asien samt, hvorvidt Rusland helt stopper med at levere gas til Europa.²

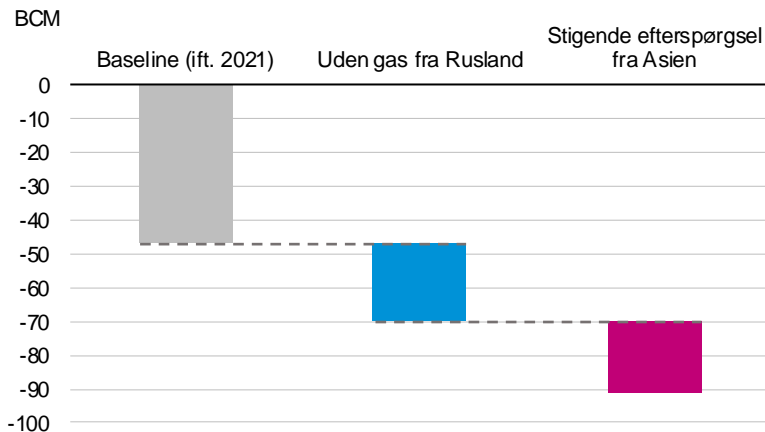
Størrelsen på udbuddet det næste år er risikohæftet

¹ Med det lavere forbrug ligger en antagelse om mulige skift til andre energiresourcer samt adfærdsændringer både i husholdningerne, men også industriens lavere aktivitet som følge af stigende renter.

² Background note on the natural gas supply-demand balance of the European Union in 2023, IEA. <https://www.iea.org/reports/background-note-on-the-natural-gas-supply-demand-balance-of-the-european-union-in-2023>

Udbuddet af naturgas kan potentielt være 91 BCM lavere i 2023

De største risikofaktorerens påvirkning på naturgasudbuddet i 2023

Anm.: Baselineudbuddet angiver den udbudssituation EU har stået i første halvår af 2023 ift. udbudssituationen i 2021.

Kilde: IEA og DI's beregninger

Uden Russisk naturgas er udbuddet markant reduceret i EU

Det første scenarie er et baseline scenarie, hvor al produktion og import forløber som første halvår af 2023. Scenariet indebærer et markant mindre udbud end ved udgangen af 2021 som følge af lukningen af rørgasledningen Nord Stream 1.

Der er fortsat to aktive rørgasledninger, Turkstream og Ukraine Transit, som transporterer naturgas fra Rusland til Europa. Her er aktiviteten dog også faldet ift. 2021³. Europa modtager også fortsat LNG fra Rusland. LNG er flydende naturgas med større transportomkostninger end normalt naturgas. I det andet scenarie antages, at Rusland lukker for begge disse rørledninger og stopper den sidste naturgas til EU.

LNG erstatter naturgas med prisstigninger som konsekvens

Hvis EU står i den situation, at de vil komme til at mangle naturgas, har EU til en hvis grad mulighed for at skrue op for importen af LNG⁴. Modtagekapaciteten af LNG er øget, men sætter også krav om skarp koordinering mellem gasleverandører og modtagere⁵. EU har desuden arbejdet massivt på at sikre leverancer af LNG i stedet for den russiske import. De koordinerede indkøb foregår på ny fælles

³ <https://www.spglobal.com/commodityinsights/en/market-insights/latest-news/natural-gas/080223-russian-gas-flows-to-europe-hit-seven-month-high-on-turkstream-record>

⁴ EU har en modtagekapacitet der kun kan møde ca. 40% af EU's samlede naturgasforbrug.

⁵ <https://www.iea.org/reports/global-gas-security-review-2023>

europæisk platform. Det tredje udbud gennemføres medio september. Til dato er der indkøbt ca. 23 BCM.

LNG er imidlertid også væsentlig dyrere end naturgas grundet omstændighederne med transporten, der er ved håndteringen. Dette er med til at presse priserne op. Vi kan derfor forvente at priserne på TTF⁶ vil stige med omkring 25 pct. i 2024. Dertil kan den store usikkerhed omkring forsyningen igen resultere i store prisudsving, som vi observerede i 2022.

Efterspørgslen efter naturgas i Asien: En afgørende faktor

Det tredje scenarie indebærer både en lukning af naturgas fra Rusland, men også en højere efterspørgsel efter naturgas fra Asien som følge af øget økonomisk aktivitet i Kina efter covid-19 samt en antagelse om en kold vinter i Asien næste år. Dette vil medføre øget efterspørgsel efter naturgas fra Asien og dermed et mindre udbud af LNG på det globale marked. I den første halvdel af 2023 har den økonomiske fremgang i Kina været langsommere end først antaget i IEA's rapport fra starten af året, men de fastholder, at det er en stor risikofaktor i en nyere version⁷.

På nuværende tidspunkt, er der relativ ro omkring importen af LNG, og markedet er i fin balance, bl.a. også på baggrund af de godt fyldte gaslagre. Priserne er dog præget af en vis følsomhed, hvor meldinger, der potentielt kan påvirke forbruget, giver anledning til markante, men som oftest meget midlertidige, udsving.

En hård vinter har afgørende betydning for manglen på naturgas

Hvad skal der til for at gaslagrene tømmes?

Når vi kombinerer de beskrevne forhold på efterspørgsels- og udbudssiden kommer vi frem til, at der er en risiko for, at vi går en vinter i møde med forsyningsafbrydelser og i værste tilfælde tomme gaslagre.

I scenariet uden yderligere udbudsstød risikerer vi ved et højt forbrug afledt af en meget hård vinter at opleve forsyningsafbrydelse allerede fra årsskiftet. Hvis udbuddet derudover reduceres, fx som følge af at gassen fra Rusland afbrydes helt, risikerer vi forsyningsafbrydelser allerede i løbet af efteråret og tomme gaslagre fra starten af 2024.

Ved en normal vinter er risikoen betydeligt mindre. I et sådant scenario burde gaslagerene forblive tilstrækkeligt fyldte i fravær af nye udbudsbeholdninger. Ser vi derimod ind i et meget begrænset udbud, vil der være risiko for forsyningsafbrydelser i slutningen af vinteren.

⁶ Hollandsk handelsplatform for naturgas marked fungerende som pris benchmark for Europa

⁷ <https://www.iea.org/reports/global-gas-security-review-2023>

I to scenarier er der risiko for mangel på gas

EU's forventede gaslagerstatus er beregnet frem til marts 2024

		Udbuddet		
		Baseline	Uden gas fra Rusland	Uden gas fra Rusland samt stor efterspørgsel fra Asien
Efterspørgslen	Lavt forbrug som følge af mild vinter (5 pct. scenarie)	Tilstrækkeligt med gas	Tilstrækkeligt med gas	Tilstrækkeligt med gas
	Forbrug ved normal vinter (90 pct. scenarie)	Tilstrækkeligt med gas	Tilstrækkeligt med gas	Risiko for forsyningsafbrydelser (i start 2024)
	Højt forbrug som følge af hård vinter (5 pct. scenarie)	Risiko for forsyningsafbrydelser (slut 2023)	Risiko for mangel på gas (i start 2024)	Risiko for mangel på gas (i start 2024)

Anm.: Scenarierne er teoretiske og skal bruges til at rette fokus på balancen mellem udbud og efterspørgsel, og er derfor ikke eksakte scenarier.

Kilde: Eurostat, AGSI, IEA og DI's beregninger

Prisudsving som uundgåelig konsekvens af de nye markedsbetingelser

Det stærke udgangspunkt med godt fyldte gaslagre i EU giver anledning til optimisme omkring en tilstrækkelig gasforsyning til EU denne vinter. Dårligt vejr med et højt gasforbrug som følge er den største risikofaktor for, om vi har tilstrækkeligt med gas den kommende vinter. Dette fremhæves også af IEA, som den største risikofaktorer for manglen på gas⁸.

Tidligere kunne langtidskontrakter med Rusland og indenlandsk produktion møde næsten hele EU's efterspørgsel efter gas, hvilket sikrede at priserne forblev forholdsvist stabile. Grundet stoppet for import af russisk gas er EU i langt højere grad blevet afhængige af at købe naturgas efter behov på spotmarkeder, hvor priserne er langt mere volatile. Før krigen fik EU opfyldt 20% af efterspørgsel fra spotmarkeder. Denne andel er nu steget til 50% og forventes at vokse til 70% frem mod 2030. Det udsætter os for mange flere prisudsving.

Hvis udbuddet fra Rusland begrænses yderligere og hvis efterspørgslen fra Asien stiger mere, vil vi blive udsat for endnu større prisudsving og i de hårdeste vejrsценарier, potentielt se ind i forsyningsafbrydelser og decideret mangel på gas.

⁸ <https://www.iea.org/reports/global-gas-security-review-2023>

Overordnet hersker der en vis usikkerhed om gasforsyningen den kommende vinter. Men en række forhold er noget anderledes sammenlignet med efteråret og vinteren 2022. Dels er EU's gaslagre allerede nu godt fyldt op, samtidig med at der er sikret øgede leverancer af LNG. Hertil er gasforbruget faldet, men det er vigtigt, at vi forsat har fokus på at spare på forbruget af gas. Men sammenlagt er der anledning til forsigtig optimisme.